Autor Guste Santini
Nedjelja, 13 Studeni 2016 17:17

Jeljcin je bezrezervno prihvatio globalizaciju. Njegov nasljednik Putin je zaustavio „priču“ i izvršio kontrarevoluciju vrativši slavu i ugled Rusiji. Od tada u Moskvi stoluje Le Grand Papa. Thatcherica i Regan promovirali su kontrarevoluciju zvanu globalizacija na ideološkoj zamisli Friedmana i njegovih sljedbenika. Brexit, izlazak Velike Britanije iz EU, predstavlja napuštanje globalizacije i povrat nacionalnoj državi. SAD, autor neoliberalističke globalizacije, vraća se uz pomoć tek izabranog predsjednika Trumpa kući. Dvije vodeće vojne sile, od kojih je jedna najsnažniji gospodarski igrač napuštaju globalnu priču i vraćaju se „domaćem ognjištu“. Od Pax Britanicae nije ostalo ništa. Kako ocijeniti ova i ovakva (npr. Orban) kretanja; revolucija ili kontrarevolucija?

Smisao liberalizma je stvaranje tržišta. Izvršni oblik kapitala, država, je širila svoja tržišta kolonijalnom politikom. Velika Britanija je kontrolirala svoje kolonije koje je eksploatirala (prirodna bogatstvaa) i kojoj je prodavala, za uzvrat, svoju superiorniju robu. Da bi to učinkovito radila transplatirala je svoj sustav vrijednosti u svoju koloniju. Sve razvijene zemlje su širile svoje kolonijalno carstvo. Rusija je to isto činila šireći se na istok. Njemačka od svog ujedinjena tražila je „svoje mjesto pod suncem“. Kako je svijet podjeljenÂ - bilo da je koloniziran ili mu je imenovan tutor kao što je to bilo na Bliskom Istoku – nova je tržišta bilo moguće dobiti jedino ratnim putem. Mirna preraspodjela nije dolazila u obzir. Velika Britanija, Francuska imale su velika kolonijalna carstva dok su Njemačkoj ostale tek „neke mrvice“. Ne treba zaboraviti da su krajem XIX. i početkom XX. stoljećaÂ SAD i Njemačka postale vodeće ekonomske sile. I dok je Njemačka tražila svoj dio tržišta, SAD je svoju ekspanziju započela Monroevom doktrinom. Sjedinjenim američkim državama je bilo jasno da se neće „dočepati“ kolonijalnog carstva veličine britanskog bez skupog i neizvjesnog rata (što je bilo razumno) pa je propovjedala pravo na slobodu svih naroda. Otuda Wilsonovih četrnaest točaka i F.D. Rooseveltovog zalaganja za slobodni svijet. Galbraithov knjiga „Američki kapitalizam“ i ostali radovi Â su pokazali kako je rođen, rastao i stasao današnji globalni kapitalizam. Drugim riječima, Galbraithu zahvaljujemo na preciznoj interpretaciji tehnostrukture koja ne priznaje nikakvu ideologiju osim kapital odnosa.

Njemačka i Europa su pokrenule Prvi svijetski rat koji nije riješio ništa, već je samo dodao „ulje na vatru“ za Drugi svijetski rat koje zajedno nazivam Velikim ratom. Prvi svijetski rat je rezultirao ekcesom nazvan socijalizam za koji se je krivo tvrdilo da je temejen na postavkama Karla Marxa i završetkom slavne Pax Britanicae. Istovremeno je Versailles posijao sjeme fašizma i nacizma. Naprosto kapitalizam je tražio nova tržišta kojih više nije bilo, a kolonijalne sile nisu željele otvoriti svoja kontrolirana kolonijalna tržišta. Između dva rata cvala je protekcionistička politika koja je dodatno povećavala ionako neuređene odnose između razvijenih zemalja. Pat pozicija, nedostatak tržišta, završava Velikom ekonomskom krizom, te Â dolaskom na scenu velikog uma J.M. Keynesa koji je svojim „lijekovima“ u namjeri da spasi kapitalizam svorio nacionalne države i opravdao drugu i drugačiju socijalnu politiku koja nije bila zamisliva u XIX. stoljeću. Drgi je rat iznjedrio Kinu kao „socijalističku“ zemlju koju su karakterizirale njezine

„specifičnosti“.

Prema tome, američki kapitalizam postaje globalan jer nacionalne države nisu u stanju osigurati zadovoljavajuću profitnu maržu. Sve multinacionalne korporacija imaju potporu država iz kojih potječu. Kako je profitna marža izvan nacionalne države daleko veća nego u „domovini“ multinacionalne korporacije se odriču nacionalnosti što demonstracijski čine promjenom imena kako se ne bi odnosna multinacionalna korporacija povezala s bilo kojom zemljom. Vjerna je onoj državi koja joj osigurava najveće stope prinosa i točka. Kolonije se oslobađaju na način kako su to predlagale SAD. Devastacija koju je izvršio II. svjetski rat dovodi SAD na poziciju neprijeporne gospodarske sile.

Ideološku osnovu za globalizaciju dao je Milton Friedman i njegovi čikaški boysi. SAD i Velika Britanija započinju s implementacijom globalnog neoliberalizma. Na tom putu prisiljene su ih pratiti druga i treća najrazvijenija zemlja Japan i Njemačka (gubitnice II. svijetskog rata).

Globalizacija je inicijalni čimbenik sloma „socijalizma“ čija je njpoznatija točka pad Berlinskog zida. Kina se Â je na samom početku zauzela za politiku koju je Chou En-lai rekao: „nije bitno koje je mačka boje,Â bitno je da miševe lovi“. Drugim riječima, Kina je krenula na nezamislivo nehumani način primjenjivati Â neoliberalistički koncept globalizacije što je rezultiralo današnjim prvim mjestom na rang listi najvećih gospodarstava. Ogromna je cijena plaćena, ali Kina više nije zemlja koju se ne treba slušati. Slično je učinila i Indija.

Činjenica da Kinezi jednom rukom isporučuju robu SAD-u, a drugom kupuju obveznice državne riznice SAD-a, s jedne strane, i, s druge strane, nije zemlja pod političkom kontrolom SAD otvara mnoge rizike i neizvijsnosti u budućnosti. Osim toga „nacionalne države“, a Kina to jest, daleko su bezbolnije prebolile krizi ou 2007. godine.

Politički projekt zvan euro pokazuje da zemlje koje ga imaju u primjeni ostvaruju daleko manje stope rasta gospodarstva, s jedne strane, i, s druge strane, ranjivije su na udare kako je to pokazala kriza iz 2007. godine.

Globalizacija je u Rusiji za vrijeme Jeljcina svela ovu zemlju gotovo na kolonijalnu državu. Ponosni ruski narod nije to mogao podnijeti, a vjerojatno je da je i sam Jeljcin shvato svoju grešku imenovavši Putina za svog nasljednika. Dolaskom Putina uzdiže se Rusija kao

nacionalna država koja vraća bar dio ugleda što ga je imao SSSR.

Velika Britanija je zdušno propisivala „recepte“ svojim kolonijama i tzv. slobodnim zemljama kao što je to bila kraljevina Jugoslavija, ali nije mogla prihvatiti da i sama izvršava zapovijedi iz Bruxellesa usprkos činjenici da je bila dio povlaštenog kruga članica. Posljedica te i takve politike je rezultirala – Brexitom za koji sam rekao kako je to samo labuđi pjev u uvjetima globaliziranog gospodarstva.

Međutim, kada najmočnija zemlja na svijetu želi se vratiti na „domaće ognjište“ tada to mora zabrinjavati. Naime, povrat nacionalnih država znači otvaranje pandorine kutije koju smo imali u prvoj polovici XX. stoljeća. Sukobi na početku XXI. stoljeća, nedaj Bože, mogli bi zbrisati majčicu Zemlju. Zato dolazak Trumpa na vlast zabrinjava političke močnike kako u EU tako i u Kini, Indiji. Otuda načziv ovog napisa – KudaÂ plovi ovaj brod?

Prema tome,ne radi se o revoluciji, već kontrarevoluciji koja može iznjedriti neke druge „socijalizme“, „fašizme“, itd.

Dobar završetak ove priče bi glasio dolazak Trumpa na mjesto najmočnije sile na sviejtu rezultirao je uspostavom nadnacionalnim koordinirajućim sustavom pri čemu se socijalnim pitanjima pridaje najveća moguća pažnja.

Dragi čitatelju sami odlučite koji je pravac vjerojatniji.